

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9742

Tarih : 25.12.2024

Özgül SAKİ
İstanbul Milletvekili

10/2216

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Borçlu insanın imalı kapitalist ekonominin yürümesi için, son 20 yılda, küresel ölçekte uygulanan bir politikadır. Bu politikanın sadık bir uygulayıcısı olan AK Parti hükümetinin 22 yıllık iktidarı sonucunda, Türkiye nüfusunun yarıdan fazlası borçlu kılınmış ve bu şekilde gelecekleri ellerinden alınmıştır. Çiftçiler, öğrenciler ve kadınlar başta olmak üzere, toplumun tüm kesimlerine yayılan bu borçluluk halinin, toplumsal ilişkilerde yarattığı tahribat kendisini artan şiddet olaylarında göstermektedir. Her geçen gün artarak devam eden ekonomik sıkıntılarla baş edemeyen, borçları nedeniyle geleceklerini yitiren insanların, kendi hayatlarından da vazgeçtikleri hallerle sık sık karşılaştığı, basına yansıyan haberlerle dahi, bilinmektedir. Kısa zaman önce meclisten geçen 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun ise borçlu insan imal etme politikasını derinleştirmeye yönelik olduğu açıktır. Bu temelde, önümüzdeki dönemde, borç kaynaklı hem toplumsal şiddet olaylarının hem de intiharların artarak devam edebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, yaşanan şiddet olaylarının ne kadarının borç alacaklı ilişkisi nedeniyle gerçekleştiğinin, borçluluk halinin tefecilikle ile ilişkisinin, toplumun tüm kesimlerinde yaşanan intiharların borçluluk ve yaşanan ekonomik zorluklarla bağlantının araştırılması ve tüm bu olayların ve yapısal hale gelen sorunların önlenmesine yönelik politikaların geliştirilmesi için Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını talep ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Özgül SAKİ
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

AK Parti iktidara geldiği andan itibaren uyguladığı borçlu insan imal etme politikasının sonuçları, BDDK verilerinde net bir şekilde görülmektedir. 2024 yılı itibariyle, bireysel kredi kartı borcu 1 trilyon 667 milyar TL'ye çıkmıştır. Geçen yıla oranla artış yüzde 35'tir. Kredi kartlarını ödeyemeyenlerin sayısı ise 889 bin, toplam icra ve iflas dosya sayısı 39 milyondur. Bir başka ifade ile her iki kişiden biri borcunu ödeyememektedir. Borçlu insan imal etme politikasının bir başka evresini ise asgari ücreti genel ücret haline getirme ve bu şekilde halkı borca mecbur hale getirmektir. 2002'de asgari ücretle çalışanların toplam çalışanlara oranı yüzde 24,4 iken bu oran 2022 yılında yüzde 33,8'e çıkmıştır. 2002'de asgari ücretin iki katından fazla bir ücretle çalışanların oranı yüzde 40,1 iken, bu oran 2022'de asgari ücret ve ortalama ücret makasının daralması sebebiyle yüzde 18,1'e düşmüştür.¹ 2005 yılında ortalama ücret düzeyi asgari ücretin 2,2 katıdır. Bugün ise 1,7'ye katıdır.² Genel ücret haline gelen asgari ücretin reel karşılığı ise yıllar içerisinde istikrarlı bir şekilde düşmüştür. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nın 2022-23 *Küresel Ücret Raporu*'na göre, dünyadaki ücretli çalışanların yaklaşık yüzde 60'ını oluşturan G20 ülkelerinde reel ücretler 2008 krizinde eksi yüzde 1,1'e, salgın sonrası dönemde 2022'nin ilk yarısında eksi yüzde 2,2'ye gerilemiştir.³

Toplumun geneline yayılmış borçluluk halinin, Patriyarkal sistemin bir sonucu olarak, kadınlar tarafından daha da yoğun bir şekilde yaşandığı ortadadır. ILO verilerine göre kadınlar istihdam edildiklerinde bile, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, erkeklere kıyasla oldukça düşük işgücü geliri elde etmekte dolayısıyla borca daha da yoğun bir şekilde itilmektedirler. Üzerlerine yüklenen hane içi işler nedeniyle iş gücüne katılamayan kadınlar, bu katılımı gerçekleştirdiklerinde, erkeklerle eş işler yaptıklarında dahi eş ücret alamamaktadırlar. Kadınlara yönelik oluşturulan kredilerin yani borçların miktarı (2023 yılı itibariyle kadın başına düşen kredi miktarı 418 bin TL'dir) ve dağılımı (kadın girişimcilere kullandırılan kredilerin yüzde 49'u hizmetler sektörüne kullandırılmıştır)⁴ ise borçlu insanın imalı politikalarının da patriyarkal sistemi destekler nitelikte olduğunu gözler önüne sermektedir. Kadınların özellikle girişimcilik teşvikiyle borçlandırılması kadınları hem güvencesiz hem borçlu hale getirmekle ücretli işçilikteki haklardan dahi mahrum etmektedir. Bu durumda borçlanmış kadınlar erkeklerle şiddet içeren ilişkilerinden çıkmakta zorlanmakta, aileye, kocaya, babaya mecbur edilmekte, boşanmalarının ya da erkeklerden bağımsız bir hayat kurmalarının önüne geçilmektedir. Sosyal devletin adeta ortadan kalktığı koşullarda kadın borçlanmasının erkek şiddetine son verme yollarını tıkadığı görülmektedir.

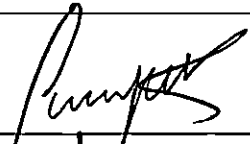
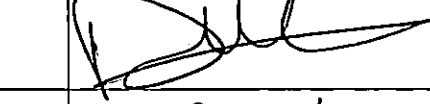
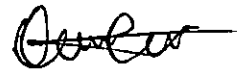
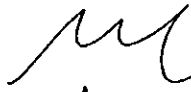
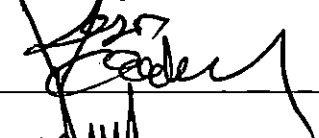
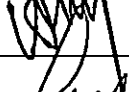
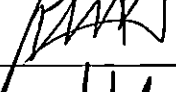
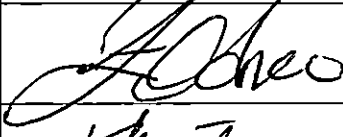
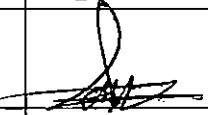
Kendilerine bir gelecek kurma çabasında olan gençlerin durumu ise, bu bağlamda özellikle dikkat çekicidir. Üniversitede, devletten kredi yani borç alan sayısı 2023-2024 öğrenim dönemi itibariyle 1 milyon 700 bindir. Üniversitede eğitim alan sayısı ise 7 milyona ulaşmıştır. Bir başka ifade ile her 4 öğrenciden biri devlete borçludur. Öğrencilerdeki borçluluk oranı bankaların verdiği öğrenim kredileri eklendiğinde daha da yükseleceği açıktır. Nitekim, yapılan bir araştırma, gençlerin bankalarla tanışma nedenleri arasında ilk sırada, öğrenim kredisi

¹<https://www.evrensel.net/yazi/95872/patronlar-asgari-ucreti-nasil-silaha-donusturur>

²<https://www.birgun.net/makale/bolge-asgari-ucret-tartismasi-tuzak-569073>

³<https://www.evrensel.net/yazi/95907/patronlar-yoksullugu-nasil-silaha-donusturur>

⁴https://www.tbh.org.tr/Content/Upload/istatistikraporlar/ekler/4186/Kadin_Girisimcilere_Verilen_Krediler_Haziran_2023.pdf

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	